

Bestuursvoorstel

Onderwerp	Toekomstbeeld Nedereindse Park
Aan	Het algemeen bestuur van recreatieschap Stichtse Groenlanden
Van	Maarten van der Kuijl, programmamanager Stichtse Groenlanden (m.kuijl@staatsbosbeheer.nl)
Datum	augustus 2024
Bijlagen	1. Toekomstbeeld Nedereindse Park 2. Convenant inzake de toekomst van de Nedereindse plas

Overwegingen en besluit

Overwegingen:

- Gelet op het besluit van het dagelijks bestuur om in te stemmen met het Toekomstbeeld Nedereindse Park als uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van het Nedereindse Park;
- Gelet op het besluit van het dagelijks bestuur om de voorzitter te mandateren om namens het recreatieschap het Toekomstbeeld vast te stellen in het bestuurlijk overleg Nedereindse Park en samen met de bestuurssecretaris, provincie en gemeente Utrecht aanvullende afspraken te maken over het vervolgproces.
- Gelet op het positieve advies van het dagelijks bestuur van SGL inzake de hieronder genoemde beslispunten.

Besluit het algemeen bestuur van recreatieschap Stichtse Groenlanden:

1. Onder voorbehoud van vaststelling van de begroting 2025 van het recreatieschap, in te stemmen met een kostendeling tussen het recreatieschap en gemeente Utrecht van 50-50% voor de proceskosten c.q. de kosten van de integrale projectorganisatie voor de volgende fase. Hiervoor een bedrag van maximaal €75.000 beschikbaar te stellen ten laste van de reserve Ontwikkelplan SGL A, onder voorbehoud van een uitgewerkt plan van aanpak van de projectorganisatie.
2. In te stemmen met een bijdrage van maximaal €80.000 in de kosten van inhuur van een externe deskundige voor het opstellen van een maatvast Masterplan inclusief het (laten) doorrekenen van de voorgestelde maatregelen, onder de voorwaarde dat deze kosten gedekt kunnen worden ten laste van een subsidie van de provincie Utrecht op grond van het convenant voor de toekomst van de Nedereindse Plas.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het dagelijks bestuur van recreatieschap Stichtse Groenlanden gehouden op 18 september 2024 te MSTeams,

Dhr. J. van Engelen
Voorzitter

Mw. J. Brand
Secretaris a.i.

Toelichting

1. Inleiding

Het gebied Nedereindse Plas is een voormalig zandwinning- en stortlocatie en kent een lange en relatief ingewikkelde geschiedenis van sanering. Deze periode wordt binnenkort afgerond met de accordering van een evaluatie- en nazorgplan. Recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft in 2021 een convenant getekend met de Gemeente Utrecht en de provincie Utrecht, waarin de basis is gelegd voor de recreatieve doorontwikkeling van de Nedereindse Plas. Hierin is afgesproken dat partijen vasthouden aan de (dag-)recreatieve functie van de Nedereindse Plas en deze functie willen behouden en waar mogelijk willen uitbreiden.

Om dit te kunnen realiseren is de afgelopen tijd gewerkt aan een integraal plan voor de (recreatieve) doorontwikkeling, waarvan ook eventuele realisatie van zonne-eilanden, voortgang van de sanering en natuurbeheer en -ontwikkeling deel uitmaken. Deze planontwikkeling werd aangestuurd door een bestuurlijk overleg met vertegenwoordigers van provincie Utrecht, recreatieschap Stichtse Groenlanden, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en Gemeente Utrecht.

In de tijd dat het plan werd opgesteld, konden er met subsidiegeld van de provincie al enkele verbeteringen worden gerealiseerd (de 'quick wins'). Zo zijn er de afgelopen tijd nieuwe bankjes geplaatst, is een deel van het fietspad nabij de Skipiste hersteld, is het mountainbike parcours aangepast en zijn er nieuwe welkomstborden ontworpen en neergezet.

De subsidie van de provincie maakt ook onderdeel uit van het convenant. De provincie heeft namelijk toegezegd geld dat eerder voor de sanering was gereserveerd, beschikbaar te stellen voor recreatieve (door-)ontwikkeling. Voorwaarde hiervoor is een plan voor optimalisatie, waarmee alle partijen moeten instemmen. De quick wins zijn vooruitlopend op dit plan gerealiseerd als no-regret maatregelen.

Bij het DB van 15 mei jl. heeft de Gemeente Utrecht de voortgang van het Toekomstbeeld ingebracht. Het Toekomstbeeld Nedereindse Park is nu klaar. Zoals bij de voortgang is toegezegd, wordt dit Toekomstbeeld nu eerst aan u ter besluitvorming voorgelegd, voordat het wordt behandeld in het bestuurlijk overleg Nedereindse Park, waarin de voorzitter van het recreatieschap deelneemt namens zijn leden.

2. Doel

Met dit bestuursvoorstel stemt het bestuur in met de vervolgstap die nodig is om het Toekomstbeeld om te zetten in een maatvast Masterplan en zicht te krijgen op de totale kosten en de kosten per voorgestelde maatregel.

3. Context

In de drukbevolkte regio Utrecht is behoefte aan meer ruimte voor groen en recreatie. Het Nedereindse Park en haar plassen is een geschikt terrein voor recreatie en groen. Water(sport)recreatie is hier niet mogelijk gebleken vanwege de waterkwaliteit, de uitstekende obstakels in de bodem en de instabiliteit van de oevers. Recreatieve ontwikkeling op de landdelen is wel mogelijk en gewenst. Het Nedereindse Park is nu al een belangrijk recreatief gebied, dat mede met de ontwikkeling van Rijnenburg nog belangrijker wordt als groen recreatie uitloophoek voor het omliggende stedelijke gebied. Daarom is er door provincie Utrecht, Gemeente Utrecht en Recreatieschap Stichtse Groenlanden besloten een aanvullende recreatieve invulling te geven voor het gebied en het parkachtige karakter te versterken. De betrokken partijen hebben dit in 2021 in een convenant vastgelegd. De afspraken uit het convenant gaan over de doorontwikkeling van het recreatieve gebruik, de natuurwaarden en het duurzaam beheren.

Nu de periode van actieve sanering wordt afgerond en overgaat naar eeuwigdurende nazorg, kan een fase ingaan van vernieuwing. Voor alle ingrepen geldt wel dat er rekening gehouden moet worden met de beperkingen als het gevolg van de voormalige functie als stortlocatie en de daaruit volgende sanering. Dat brengt voor de doorontwikkeling de nodige uitdagingen met zich mee. Deze uitdagingen vragen om een duidelijk kader. Het Toekomstbeeld Nedereindse Park biedt een kader waarbinnen de doorontwikkeling in fasen – kort/middellange/lange termijn – tot stand kan komen. Vanwege de ligging naast het toekomstige Rijnenburg, waar op termijn tot 25.000 woningen zijn voorzien, zal de

ontwikkeling van NEP in afstemming gebeuren met de plannen van Rijnenburg, daarbij rekening houdend met de regionale betekenis van het gebied.

4. Afwegingen

Het Toekomstbeeld is opgesteld in opdracht van de Gemeente Utrecht, in nauwe afstemming met de verschillende betrokken partijen, waaronder de gemeenten IJsselstein en Nieuwegein, provincie en recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Het Toekomstbeeld is mede gebaseerd op een uitgebreid participatietraject. De wensen en ideeën van bewoners, gebruikers, organisaties en ondernemers in het gebied die hieruit naar voren zijn gekomen, zijn voor zover mogelijk binnen de gestelde kaders in het voorliggende stuk verwerkt.

Het Toekomstbeeld benoemt het Nedereindse Park als belangrijk natuur- en recreatiegebied voor de omliggende gemeenten en de regio. Het bevestigt daarmee de eerdere analyses uit de verkenning voor de recreatieve doorontwikkeling en de besluiten die de betrokken partijen daarover genomen hebben.

Als uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling benoemt het Toekomstbeeld:

- Versterken van de natuurwaarden van plas en oever en dit beleefbaar maken voor gebruikers van het gebied;
- Versterken van de heuvellocatie als recreatief icoon, vol sport en spel dat bijdraagt aan een dynamische natuurontwikkeling en aan een gezond stedelijk leven, goed bereikbaar en altijd dichtbij.

Daarbij gaat het Toekomstbeeld ervan uit dat natuur en recreatie elkaar kunnen aanvullen en versterken, juist ook vanwege de unieke situatie dat het water hier niet gebruikt mag worden voor recreatie en door het hoogteverschil dat het gebied kenmerkt.

Het Toekomstbeeld maakt een aantal belangrijke keuzes die zowel de recreatie als de natuur ten goede kunnen komen, zoals de zonerings in een 'rust'-deel en een 'reuring'-deel en het vormgeven van een hart. De voorgestelde maatregelen kunnen het Nedereindse Park de 'upgrade' geven die het gebied verdient en de omgeving nodig heeft.

Het Toekomstbeeld geeft richting aan de maatregelen die nodig zijn voor de ontwikkeling op de korte en middellange termijn. Met de toekomstige woningbouw in de gemeenten IJsselstein en Utrecht, kan het gebied investeringen extra goed gebruiken. Bekend is, dat het gebied in verband met de bijzondere geschiedenis sowieso al toe is aan vernieuwing. Die is deels al in gang gezet met de quick wins. De in dit bestuursvoorstel geschetste vervolgstappen zorgen ervoor, dat de beweging naar verbetering voor de regionale recreant, zoals beoogd met het convenant en uitgewerkt in het Toekomstbeeld, in gang blijft.

5. Financiën

De vaststelling van het Toekomstbeeld voor het Nedereindse Park heeft op zichzelf geen financiële consequenties. Aan het vervolg dat nodig is zijn wel financiële consequenties verbonden. Die financiële consequenties hebben betrekking op de uitwerking van de voorgestelde maatregelen uit het toekomstbeeld ten behoeve van het maken van keuzes en op het voortzetten van de gezamenlijke projectorganisatie voor de ontwikkeling van het Nedereindse Park

Uitwerking van de voorgestelde maatregelen:

De provincie Utrecht heeft in het convenant inzake de toekomst van de Nedereindse plas €1,6 miljoen toegezegd voor de recreatieve doorontwikkeling van de Nedereindse Plas. Op basis van een vastgesteld plan en concrete voorstellen, kan het bedrag van €1,6 miljoen door het recreatieschap bij de provincie als subsidie worden aangevraagd. Dit kan ook in tranches worden aangevraagd.

Om al op zo kort mogelijke termijn het Nedereindse Park voor de recreant te verbeteren zijn in 2023 en 2024 een aantal concrete ingrepen gedaan. Voor de financiering daarvan is een beroep gedaan op de genoemde subsidie van de provincie. Tot nog toe is van die subsidie ruim €100k uitgegeven, zodat er nog circa €1,5 mio resteert.

Het bestuur van het recreatieschap heeft eind 2022 nog eigen middelen beschikbaar gesteld voor verbetering van het gebied. Daarbij gaat het om:

- bestemmingsreserve Herplant Nedereindse Plan € 15.000
- investeringsprogramma Stichtse Groenlanden A 2019-2023 (communicatie) € 10.000

Deze bedragen bij elkaar zullen niet voldoende zijn om alle voorgestelde maatregelen uit het toekomstbeeld te realiseren. Dat betekent, dat partijen in overleg keuzes moeten maken welke maatregelen (gefaseerd) wenselijk en haalbaar zijn. Om die keuzes te kunnen maken is het ook nodig, dat er duidelijk is wat de voorgestelde maatregelen kosten. Het gaat dan om initiële kosten van de investering en om structurele kosten voor beheer en onderhoud van de voorzieningen. Hiervoor is uitwerking nodig van het Toekomstbeeld tot een Masterplan inclusief een doorrekening.

Zo'n uitwerking en een doorrekening is specialistisch werk en er wordt daarom een beroep gedaan op een externe deskundige. De kosten voor het opstellen van een Masterplan en kostenraming worden voorlopig geraamd op €80k. Conform inkoop- en aanbestedingsbeleid zal de projectorganisatie een opdracht uitzetten voor de doorrekening. De dekking van die kosten zou moeten komen uit de subsidie van de provincie in het kader van het convenant recreatieve doorontwikkeling Nedereindse Plas. Hiervoor zal nog een aanvraag worden ingediend bij de provincie.

Het voorstel aan het bestuur van het recreatieschap is daarom om de voorzitter van het bestuur te mandateren om maximaal €80k beschikbaar te stellen aan de projectorganisatie ten behoeve van een doorrekening van de maatregelen uit het Toekomstbeeld, onder de voorwaarde, dat dit bedrag ten laste kan worden gebracht van subsidie van de provincie in het kader van het convenant.

Ook zijn er aanvullende afspraken nodig tussen Stichtse Groenlanden en Gemeente Utrecht over de proceskosten voor het vervolg.

Proceskosten en overige kosten volgende fase

De afgelopen periode heeft gemeente Utrecht een trekkersrol vervuld in de integrale projectorganisatie waarin de convenantpartners en gemeenten Nieuwegein en IJsselstein deelnemer zijn. De kosten van deze integrale projectorganisatie zijn tot nog toe ten laste van de gemeente Utrecht gekomen. Omdat het Nedereindse Park een regionale functie heeft en ook in de toekomst behoudt en omdat er vanuit Stichtse Groenlanden geen ambtelijke capaciteit beschikbaar is om deze trekkersrol te vervullen, wordt voorgesteld om de kosten van de integrale projectorganisatie vanaf nu in een verhouding van 50-50% te verdelen over gemeente Utrecht en Stichtse Groenlanden.

Het uitgangspunt is, dat voor de eerstvolgende fase, van het opstellen van een Masterplan inclusief kostenraming de bestaande integrale projectorganisatie en werkwijze worden voortgezet. Het gaat dan om de inzet van een integraal projectmanager, een projectondersteuner, een planner, een omgevingsmanager en een communicatieadviseur. De integrale projectorganisatie verzorgt o.a. een tweewekelijkse kernteambijeenkomst, een werkgroep communicatie en omgeving, divers bilateraal overleg en voorbereiding van bestuurlijke overleggen. De kosten die daarmee samenhangen worden geraamd op €150k (zie bijlage). Een bijdrage van het recreatieschap van 50% in deze kosten zal gebaseerd zijn op een door de bestuurssecretaris te beoordelen, uitgewerkt projectplan voor de volgende fase en zal dus maximaal €75k bedragen.

Aan het einde van deze projectfase levert de projectorganisatie de volgende producten en resultaten:

- Maatvast masterplan Nedereindse Park gebaseerd op het vastgestelde Toekomstbeeld, inclusief kostenraming
- Dekkingsvoorstel voor gefaseerde uitvoering Masterplan
- Inzicht in de beheerkosten voor nieuwe elementen
- Voorstel voor inrichting van een uitvoeringsorganisatie

Overige deelname aan de projectorganisatie voor de ontwikkeling van het Nedereindse Park met bijvoorbeeld beleids- en communicatieadviseurs, is voor eigen rekening van de betreffende partij zelf.

De bijdrage van het recreatieschap van maximaal €75k kan in 2025 gedekt worden vanuit de bestemmingsreserve Ontwikkelplan SGL A. De actuele stand van die bestemmingsreserve is weliswaar €235k, maar daarvan is €200k geormerkt voor de ontwikkeling van de Strijkviertelplas. Met de begroting 2025 van het recreatieschap, het gaat voornamelijk om de concept begroting 2025, wordt de bestemmingsreserve Ontwikkelplan SGL A, via de jaarlijkse dotatie van €125k, verruimd naar €360k. We verwachten in 2025 nog de opbrengst uit de grondruil Salmsteke. In de begroting 2025 van het recreatieschap is dus naar verwachting voldoende ruimte om de bijdrage aan de projectorganisatie Nedereindse Park van maximaal €75k te dekken.

6. Uitvoering

Als het Dagelijks bestuur instemt met dit voorstel zal het ter instemming worden voorgelegd aan het Algemeen bestuur van het recreatieschap. Het besluit van het Algemeen Bestuur wordt door de voorzitter ingebracht in het bestuurlijk overleg Nedereindse Park. Als er overeenstemming is met de covenant partners kan de projectorganisatie de vervolgstappen organiseren c.q. de uitwerking van het toekomstbeeld naar een Masterplan ter hand nemen, zoals hierboven uiteengezet. Onderdeel van het vervolg is ook het indienen van een subsidieaanvraag bij de provincie tbv de kosten van het laten opstellen van een maatvast Masterplan inclusief doorrekening.

7. Risico's

Het Toekomstbeeld is een gedragen product waarin betrokkenheid van de partners in de integrale projectorganisatie en planmatige communicatie en participatie met de omgeving een belangrijke factor zijn geweest. Ook voor de vervolgstappen richting uitvoering is het van belang dat de partners met elkaar een zorgvuldig proces blijven doorlopen en capaciteit beschikbaar stellen. Hier zullen Stichtse Groenlanden, Provincie Utrecht en Gemeente Utrecht aanvullende afspraken over moeten maken.

Een risico bij dit voorstel is verder de onzekerheid over een eventueel subsidiebesluit van de provincie ten aanzien van de ontwerpfasen waarin een Masterplan wordt opgesteld inclusief kostenraming voor het totale (gefaseerde) plan. Als de provincie onverhoopt beslist, dat die kosten niet of slechts ten dele subsidiabel zijn, zal omgezien moeten worden naar een andere vorm van dekking. Dan zou opnieuw gekeken kunnen worden naar de bestemmingsreserve Ontwikkelplan SGL A, waar dan nog €160k in zit. Als daar ook de kosten van de doorrekening uit moeten worden gedekt, blijft er nog slechts €5k over. Als hierboven aangegeven wordt de reserve op afzienbare termijn wel weer aangevuld, vanwege de jaarlijkse dotatie en opbrengst van de grondruil Salmsteke.

Een risico schuilt ook in de ambities, die spreken uit het Toekomstbeeld Nedereindse Park en de beheeropgave die dat uiteindelijk met zich meebrengt. Het is de vraag of de huidige organisatie van het beheer voldoende aansluit bij de inrichting die met het Toekomstbeeld uiteindelijk wordt beoogd. De convenantpartijen zullen dit vraagstuk in de volgende projectfasen nader verkennen. De afgelopen jaren is gebleken, dat de beheeropgave in het Nedereindse Park sowieso bijzonder is o.a. in verband met de gesloten waterhuishouding (de plassen hebben geen verbinding met het omliggende watersysteem en stromen bij langdurige regenval over), de beperkingen die ook op de landdelen verband houden met het verleden van de vuilstort (belastbaarheid van het terrein en dikte van de afdeklaag) en de aanwezigheid van Japanse Duizendknoop.

Tenslotte is er met het voorliggende Toekomstbeeld en de geschetste vervolgstappen nog geen uitsluitend over de toekomstige verhoudingen tussen partijen ten aanzien van grondeigendom en -gebruik in het Nedereindse Park. Er is dus een risico, dat het recreatieschap nu geld beschikbaar stelt voor de ontwikkeling van een gebied waarvan het in de toekomst mogelijk geen eigenaar, exploitant of beheerder zal zijn. Daar staat tegenover, dat partijen zich met het Toekomstbeeld en de voorgestelde vervolgstappen nog steeds richten op de recreatieve (door)ontwikkeling van het gebied. De uitkomst van de hier voorgestelde vervolgstappen kan juist helpen bij het bepalen van de toekomstige rol van

het recreatieschap ten aanzien van het Nedereindse Park. Deze zal bepaald worden op basis van nader overleg tussen de convenant partners. De nu gevraagde financiële bijdrage van het recreatieschap, kan te zijner tijd deel uitmaken van dat overleg.

8. Communicatie

Voor communicatie over de recreatieve doorontwikkeling van het Nedereindse Park werkt het recreatieschap samen met de gemeenten Utrecht, Provincie Utrecht, Nieuwegein en IJsselstein. Gemeente Utrecht vervult hierin een trekkersrol .

9. Vervolg

Na vaststelling van het Toekomstbeeld in het bestuurlijk overleg Nedereindse Plas, start na vaststelling in het AB SGL de fase van uitwerking tot een Masterplan, inclusief uitgewerkt maatregelenpakket en kostenraming. Uitvoering van de eerste set van maatregelen is voorzien in de loop van 2025.

BIJLAGE 1

Onderbouwing proceskosten Nedereindse Park vervolgfase na besluitvorming Toekomstbeeld.

Projectresultaten: fase uitwerking tot Masterplan

- Masterplan (uitwerking van het Toekomstbeeld tot een maatvast Masterplan)
- Doorrekening/kostenraming van het totale pakket aan maatregelen (uitwerking van de maatregelen uit het Toekomstbeeld voor de korte-middellange en lange termijn) inclusief raming beheerkosten nieuwe elementen
- Inventarisatie bijdragen derden en subsidiekansen voor de korte- middellange- en lange termijn
- Voorstel beheer en uitvoeringsorganisatie
- Communicatie/participatie plan fase Masterplan
- Integrale planning

Aanpak

De projectorganisatie zoals die functioneerde ten tijde van het opstellen van het Toekomstbeeld wordt gecontinueerd.

Dat betekent dat de volgende overlegvormen:

- Kernteam waarin de partners deelnemen, eens per 2 weken onder voorzitterschap van de integraal projectmanager
- Intern communicatie &omgevingsoverleg, eens per 2 weken
- Werkgroep communicatie met de partners, onder voorzitterschap van communicatieadviseur Gemeente Utrecht. Ook omgevingsmanagement is aangehaakt.
- Werkgroep beheer
- Divers bilateraal overleg integraal projectmanager met kernteamleden
- Bilateraal overleg integraal projectmanager-projectmanager nazorg sanering

Ten behoeve van het Masterplanfase wordt een projectplan opgesteld dat gedeeld wordt met de partners.

Benodigde inzet projectteam fase Masterplan

In onderstaande tabel is te zien welke projectrollen nodig zijn t.b.v. de Masterplanfase die loopt van najaar 2024- najaar 2025.

Het betreft proceskosten waaraan SGL voor 50% bijdraagt met een maximum van 150.000.- en de externe kosten voor het opstellen van het Masterplan Nedereindse Park inclusief een kostenraming voor alle maatregelen (korte- middellange en lange termijn). Achter de rollen is aangegeven vanuit welke organisatie de kosten gedekt worden. Waar aangegeven staat dat de dekking uit **Nedereindse Park** komt, draag SGL voor 50% mee. De externe kosten voor het Masterplan zelf worden voor 100% gedekt door SGL (met een max van 80.000). De doorrekening van de kosten van de maatregelen zit in het Masterplan.

N.B. Deelname van de partners in het kernteam en in de werkgroepen is, net als in de vorige fase voor eigen rekening.

	Organisatie	Dekking vanuit
Masterplan fase 2024-2025		
- Ecologisch adviseur	Extern (OAK/Imoss)	Nedereindse park
- Landschapsarchitect	Extern (OAK/Imoss)	Nedereindse Park
- Adviseur recreatie en groen	GU	GU groen
- Kostendeskundige	Extern (OAK/Imoss)	Nedereindse Park
- Adviseur mobiliteit	Externe inhuur Goudappel	Mobiliteit GU
Procesrollen in de projectorganisatie		
- Integraal Projectmanager	GU	Nedereindse Park en GU/bodem
- Programmasecretaris	GU	Bodem GU
- Projectassistent	GU	Nedereindse Park
- Communicatieadviseur (overall)	GU	Nedereindse Park Nedereindse Park
- Omgevingsmanager	GU	Nedereindse Park
- Planner	GU	Nedereindse Park
- Financiële controller en adviseur	GU	GU bodem